

Pestprotocol basisschool De Vink

Versie: 1

Datum: 1 juli 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Wat is pestgedrag?	4
2 Uitgangspunten van het pestprotocol	4
3 De 'vijf-sporen' aanpak	4
3.1 Hulp aan het gepeste kind	5
3.2 Hulp aan de pester(s)	5
3.3. Hulp aan de groep	7
3.4 Hulp aan de ouders	7
3.5 Hulp aan de leerkracht en de rest van de school	8
4 Wanneer het pestgedrag niet verbetert	8
5 Meer informatie over pesten en hulporganisaties	9

Inleiding

Op basisschool De Vink geven we onderwijs in een veilige omgeving waarbinnen ieder kind de ruimte krijgt om in zijn eigen tempo en op zijn eigen niveau te leren. Een veilig gevoel is voor het welbevinden van ieder kind van het allergrootste belang. Alleen in een veilige omgeving zal een kind nieuwe uitdagingen aan durven gaan. Het is, anders gezegd, de basis van waaruit het kind zich optimaal kan ontwikkelen en kan leren.

Hoe we zorgen voor deze veilige omgeving, is beschreven in ons Sociaal Veiligheids Plan. Respect, veiligheid en verantwoordelijkheid zijn op De Vink de belangrijkste waarden. Op basis van deze waarden hebben wij heldere schoolregels en gedragsverwachtingen geformuleerd. Voorkomen is namelijk beter dan genezen. Wij leren onze leerlingen deze waarden, de schoolregels én gedragsverwachtingen aan. Hierbij wordt de aanpak van Positive Behavior Support (PBS) gevolgd. PBS is een schoolbrede aanpak gericht op het stimuleren van goed gedrag om zo een veilig en positief schoolklimaat te creëren dat het leren bevordert. Op De Vink bevorderen we sociale veiligheid door te investeren in pestpreventie. Jaarlijks worden daarom in alle groepen preventieve lessen voor sociale veiligheid gegeven. Dit betreft een expliciete instructie in de vorm van een driestappenreactie op ongewenst (pest)gedrag (de zogenaamde stop-loop-praat routine). Ook gebruiken we de methode Leefstijl, die is gericht op de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en 'GRIP op de groep'.

Maar soms gaat ook op De Vink mis. Wij streven er naar om grensoverschrijdend gedrag vroegtijdig te signaleren, goed te registreren en effectief aan te pakken. Ook pestgedrag valt onder grensoverschrijdend gedrag. Dit protocol beschrijft meer in detail hoe we pesten op onze school aanpakken. U leest wat wij onder pesten verstaan, hoe we omgaan met meldingen van pesten, wie betrokken is bij de aanpak er van, wat we er aan doen én hoe we als school hierover communiceren met leerlingen en ouders.

Wij onderschrijven natuurlijk ook het Nationaal Onderwijsprotocol tegen Pesten (https://www.stoppestennu.nl/sites/default/files/uploads/nationaal_onderwijsprotocol_tegen_pestennu.pdf).

1 Wat is pestgedrag?

Op De Vink spreken we van pestgedrag als het slachtoffer zich ongelukkig voelt omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij pestgedrag zien we eigenlijk steeds een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter ervan. Het belemmert zowel de gepeste leerling als de pester en de andere betrokkenen in hun gezonde ontwikkeling. Onder pestgedrag verstaan we ook pesten via sociale media. Op de website van Pestweb staan voorbeelden van pesten en cyberpesten (<https://www.pestweb.nl/vormen-van-pesten/> en <https://www.pestweb.nl/online-pesten/>).

Op De Vink beschouwen we pesten als 'groot probleemgedrag' (definitie volgens PBS). De consequentie bij groot probleemgedrag is een time-out voor de dader, het invullen van een VKB-blad én een gesprek met zijn/haar ouders. Omdat bij pestgedrag sprake is van systematisch en bij herhaling vertoont probleemgedrag dat een effect heeft op alle betrokkenen, is meer nodig om het pesten ook echt te laten stoppen. Deze aanpak is hieronder beschreven.

2 Uitgangspunten van het pestprotocol

Bij het aanpakken van pestgedrag gaan we op De Vink uit van de volgende punten:

- Pesten is bespreekbaar op De Vink. Ook zonder dat er concrete incidenten zijn, wordt in de groep regelmatig gesproken over pesten (en het verschil met plagen).
- We zijn met elkaar verantwoordelijk voor het signaleren, melden én aanpakken van pestgedrag; leerlingen, leerkrachten, overige medewerkers op school en ouders
- Iedere melding van pestgedrag wordt serieus genomen. Praten over pesten is nooit 'klikken'.
- Pestgedrag is een probleem voor zowel de gepeste leerling als de pester, de groep leerlingen daar omheen en de ouders. Onze aanpak is dan ook op al deze betrokkenen gericht.
- De (groeps)leerkracht is de eerstverantwoordelijke voor het aanpak en het laten stoppen van het pesten. De Intern begeleider, de vertrouwenspersoon en directie kunnen hem/haar ondersteunen.
- Goede communicatie met alle betrokkenen is essentieel. Van activiteiten en gesprekken worden verslagen gemaakt en deze worden vastgelegd in ParnasSys (leerlingvolgsysteem) en/of ISIS (registratiesysteem van PBS).

3 De 'vijf-sporen' aanpak

Wanneer systematisch pestgedrag wordt gesignaleerd treedt de procedure in werking die beschreven is in dit hoofdstuk. Dit noemen we de 'vijf-sporen-aanpak'. De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor de te nemen stappen. De 'vijf sporen' worden gevormd door de volgende betrokkenen:

- 1) Het gepeste kind
- 2) De pester(s)
- 3) De groep (meelopers, zwijgers, onwetenden)
- 4) De ouders
- 5) De (groeps)leerkrachten en de rest van de school

3.1 Hulp aan het gepeste kind

Eerst en vooral wordt het gepeste kind door de groepsleerkracht onvoorwaardelijk in bescherming genomen. Het probleem wordt erkend en het kind wordt serieus genomen. Het gevoel van het kind is hierbij bepalend, dat is zijn/haar waarheid.

- De ouders van het kind worden geïnformeerd. (zie verder 3.4 de ouders)
- Er vinden gesprekken tussen de leerkracht en het kind plaats. Naast incidentele momenten worden ook vaste momenten ingepland waarbij het gaat over de voortgang van verbeteringen.
- In overleg met het kind kan worden besloten tot het aanleggen van een eigen schriftje, dat door het kind kan worden gebruikt om dingen in op te schrijven.
- Gestreefd wordt naar openheid in de groep (zie verder 3.3 de groep). Dit gaat altijd in overleg met het gepeste kind.
- Om een kind weerbaarder te maken en meer zelfvertrouwen en zelfredzaamheid te leren kan de leerkracht adviseren een sociale vaardigheidstraining te gaan volgen. (zie verder 3.4 de ouders)
- Ook kan gekozen worden voor een Supportgroep-aanpak (zie hiervoor het boek 'Van pesten naar samenwerken' van PICA).

3.2 Hulp aan de pester(s)

Ook een pester heeft recht op hulp en heeft hulp nodig. Hij/zij heeft tenslotte laten zien niet op een goede manier om te kunnen gaan met een ander of anderen en verdient hulp om dat te verbeteren.

- Een gesprek met de leerkracht waarin wordt aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt. Er wordt door de leerkracht hierbij onvoorwaardelijk stelling genomen tegen het pestgedrag: het stopt nu! Er worden vervolggesprekken gepland waarbij het gaat over de voortgang van de verbeteringen in het gedrag.
- De ouders van het kind worden geïnformeerd. (zie verder 3.4 de ouders)
- Er worden duidelijke afspraken gemaakt over de omgang met het gepeste kind. Op te leggen sancties bij het zich niet houden aan deze bindende afspraken worden vermeld. Gedacht kan worden aan een boek lezen over pesten, een werkstuk maken over de gevolgen van pesten, uitsluiting van

met name situaties die zich makkelijk lenen voor pestgedrag, zoals buiten spelen, overblijven, werken buiten de klas op de computer, de gymles (het omkleden) en excursies.

- Een excuusbrief, expliciet een verontschuldiging uitspreken of een gebaar in de vorm van een klein presentje heeft alleen dan zin, wanneer het gemeend is. Dit idee moet daarom van de (voormalige) pester uitgaan en mag geen opdracht of 'straf' zijn. Het *verplichte* 'handje geven' heeft voor zowel de gepeste als de pester geen betekenis en moet derhalve vermeden worden.
- Een kind dat structureel pestgedrag vertoont heeft vaak moeite om op een normale manier vrienden te maken en te houden. Om dit te leren en hem/haar te leren met respect om te gaan met (verschillen tussen) kinderen kan de leerkracht adviseren een sociale vaardigheidstraining te volgen. (zie verder 3.4 ouders)

Soms komt tijdens de gesprekken naar voren dat de pester eerder in zijn/haar leven zelf slachtoffer was van pestgedrag. Belangrijk is dan dat daar ook aandacht voor is (zie ook hulp aan gepeste kind).

3.3. Hulp aan de groep

De 'rest van de groep' valt meestal onder te verdelen in drieën; een aantal meelopers, een zwijgende groep die 'de andere kant op kijkt' en soms een kleine groep die daadwerkelijk niets heeft gemerkt.

- In de groep wordt gesproken over het pestgedrag. Hierbij geniet openheid te allen tijde de voorkeur. De kinderen in de groep mogen hierbij hun zegje doen. Zaak is ook hier weer dat de leerkracht duidelijk stelling neemt tegen het pesten en dit onvoorwaardelijk veroordeelt. Het pesten moet hoe dan ook nu stoppen (dus niet verminderen, maar stoppen).
- De groep mag meedenken wat ieder kan doen om te zorgen dat het gepeste kind zich weer prettig voelt in de klas. Bij deze gesprekken is het belangrijk de kinderen te laten kijken naar hun eigen rol. Wat kunnen zij zelf hierin betekenen? De groep wordt zo mede verantwoordelijk.
- Hierbij moet opnieuw duidelijk gemaakt worden dat melden dat het pestgedrag (weer) de kop opsteekt niet wordt gezien als klikken!
- Dit praten over het pestgedrag gebeurt uiteraard in de klas, maar hierbij kan ook de hulp van de ouders ingeschakeld worden. In de vertrouwde omgeving thuis komt er soms meer uit.
- Wanneer alle geboden hulp geen positief effect heeft, kan de school besluiten tot een sociale vaardigheidstraining voor de hele groep.

3.4 Hulp aan de ouders

Ouders van het gepeste kind

- Wanneer de ouders melding maken dat hun kind wordt gepest, wordt dit door de leerkracht serieus genomen. Het is van belang dat zij zien dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten.
- Wanneer de melding van het kind zelf of een ander komt of wanneer het pesten geconstateerd is door de leerkracht, worden de ouders zo spoedig mogelijk op de hoogte gebracht van het gebeurde.
- De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek over de aanpak en de begeleiding van hun kind. Er wordt direct een vervolgspraak gepland om de voortgang te bespreken. De leerkracht houdt steeds een kort lijntje met de ouders over hoe het gaat in de klas met hun kind.
- Eventueel adviseert de leerkracht een sociale vaardigheidstraining.

Ouders van de pester(s)

- De ouders worden op de hoogte gebracht van het pestgedrag van hun kind. Hierbij is het opnieuw van groot belang de leerkracht duidelijk stelling neemt tegen het pestgedrag en aangeeft dat de school dit als een groot probleem ervaart.
- De ouders worden geïnformeerd over de inhoud van de gesprekken van de leerkracht met hun kind. Belangrijk is aan te geven dat die gesprekken bedoeld zijn om het pestgedrag te laten stoppen en hulp te geven aan het kind dat het pestgedrag vertoont
- Wanneer de leerkracht en/of de ouders aanleiding zien worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek over de aanpak en de begeleiding van hun

kind. Hierbij wordt duidelijk aangegeven welke afspraken er zijn gemaakt en welke sancties er worden genomen bij het zich niet houden aan deze bindende afspraken.

- Er wordt een afspraak gemaakt over het vervolg. Hierbij houdt de leerkracht een kort lijstje met de ouders over hoe het gaat met het gedrag van het kind.
- Eventueel adviseert de leerkracht een sociale vaardigheidstraining.

Ouders van de rest van de groep

- Deze ouders worden, wanneer de groepsleerkracht dit nodig acht, op de hoogte gebracht van het feit dat er gepest werd/wordt in de klas en dat daar in de klas over is gesproken.
- Wanneer deze ouders middels gesprekken thuis merken dat er nieuw pestgedrag is of dat het pesten niet is opgehouden, is het belangrijk dat zij weten waar zij met zo'n melding terecht kunnen (bij de groepsleerkracht).

3.5 Hulp aan de leerkracht en de rest van de school

De leerkracht die ontdekt of te horen krijgt dat er gepest wordt in zijn/haar groep vindt dat logischerwijs heel naar. Hulp voor de leerkracht is dan van belang.

- De directie en het team worden op de hoogte gesteld van het pestgedrag, zodat iedereen er alert op kan reageren. De leerkracht krijgt zo het vertrouwen er niet alleen voor te staan.
- De leerkracht kan terecht bij de Intern begeleider en de vertrouwenspersoon van de school.
- De leerkracht krijgt steun van collega's en het MT in de vorm van een luisterend oor, feedback of assistentie bij de te voeren gesprekken.
- Indien nodig kunnen externe deskundigen worden ingeschakeld.

4 Wanneer het pestgedrag niet verbetert

Wanneer – ondanks alle inspanningen van de leerkracht en alle andere betrokkenen – de situatie niet verbetert, meldt de leerkracht dit aan de directeur van de school. De directie roept vervolgens de ouders van pester op school voor een gesprek. Dit moet gezien worden als een laatste waarschuwing. Eventueel kan ook het kind bij dit gesprek betrokken worden. De directie kondigt aan dat bij de eerstvolgende overtreding de leerling in het Expertteam (overleg met externe deskundigen uit het samenwerkingsverband PPO Leiden) zal worden besproken. Indien nodig wordt extra hulp ingeschakeld zoals bijvoorbeeld Jeugdzorg. Wanneer het gedrag van de leerling niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van de leerling onvoldoende of niet meewerken om het probleem aan te pakken, kan de directie overgaan tot bijzondere maatregelen. Hierna treedt indien nodig het Protocol Schorsen en Verwijderen in werking.

5 Meer informatie over pesten en hulporganisaties

Meer informatie over wat pesten is, wat de gevolgen van pesten kunnen zijn, wat gepeste kinderen en ouders kunnen doen én persoonlijke hulp, is te vinden op de volgende websites en via de volgende organisaties:

www.pestweb.nl

Het telefoonnummer is 0800-2828280 (gratis vanaf vaste lijn).

www.kindertelefoon.nl

Het telefoonnummer is 0800-0432 (anoniem).

<https://www.stoppestennu.nl>

www.ouders.nl